

ZAVOD REPUBLIKE SLOVENIJE
ZA VARSTVO NARAVE

PROGRAM
RAZVOJA
PODEŽELJA

Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja: Evropa investira v podeželje

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

OHRANIMO METULJE MRAVLJIŠČARJE TRAVIŠČNI HABITATI METULJEV

Metulji mravljiščarji so zelo redki in ogroženi, njihov razvojni krog pa je zelo zanimiv in poseben. Prva posebnost je ta, da samice jajčeca odlagajo samo na cvetne glavice rastline zdravilne strašnice in nobene druge. A s tem njihovih posebnosti še ni konec. Ko se iz jajčeca izleže gosenica, pade na tla in začne se igra pretvarjanja za posvojitev. S posebnim sladkastim izločkom gosenica privablja mravlje, ki jih vonj spominja na zarod, zato jo odnesejo v mravljišče. Tam gosenica izkorišča njihovo gostoljubnost. Ko se zabubi in preobrazi v odraslega metulja, preneha izločati sladkast izloček in šele takrat mravlje spoznajo zaroto, zato mora mlad metulj čim prej zapustiti mravljišče.

Prva posodobitev

ZAKAJ JE POTREBNA ČASOVNO PRILAGOJENA RABA?

Če na travniku opazimo rastlino zdravilno strašnico in mravlje, je to dober obet, da na travniku prebivajo tudi metulji mravljiščarji. Prisotnost strašnice in mravelj sta nujni za življenje teh metuljev. V cvetne glavice strašnice samice odlagajo jajčeca, iz katerih se izležejo gosenice. Gosenice izločajo posebno snov, ki mravlje spominja na njihov zarod in ko gosenice metuljev padejo na tla, jih mravlje odnesejo v mravljišče. Tu gosenice izkoriščajo njihovo gostoljubnost in se hranijo z njihovim zarodom. Ko se gosenice zabubijo, prenehajo z izločanjem snovi. Mravlje šele takrat spoznajo zaroto, zato morajo mladi metulji čim prej poleteti iz mravljišča.

Omejitev košnje med 15. junijem in 15. septembrom metuljem mravljiščarjem omogoča, da imajo dovolj hranilnih rastlin (zdravilnih strašnic). Če teh ni, samice nimajo ustreznih mest za odlaganje jajčec, zaradi česar je razvojni krog moten ali se celo prekine. Travnike, ki so življenjski prostor metuljev mravljiščarjev, gnojimo le izjemoma, in še to v majhnih količinah, zato je popolna prepoved gnojenja potrebna predvsem z vidika ohranjanja vrstne sestave travnika (prisotnost strašnice).

KAKO LAHKO POMAGATE TUDI VI?

Če želite dejavno sodelovati pri ohranjanju redkih in ogroženih metuljev mravljiščarjev, vas vabimo, da se vključite v operacijo »Traviščni habitati metuljev« ukrepa kmetijsko-okoljsko-podnebna plačila iz Programa razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2014–2020 in izvajate:

OBVEZNI ZAHTEVI:

MET_KOS: košnja ali paša ni dovoljena med 15. junijem in 15. septembrom, prepoved mulčenja in gnojenja vse leto, obvezno spravilo travinja, če izvajate košnjo;

MET_NPAS: za GERK-e velikosti najmanj 0,3 ha v tekočem letu na travniku površina strnjenege nepokošenega pasu, ki ga pokosite naslednje leto, znaša od 5 do 10 % površine travnika;

IZBIRNO ZAHTEVO:

MET_MRVA: spravilo mrve s travinja (prepoved siliranja, na kmetijskem gospodarstvu ne sme biti travne silaže).

Tako pomembno pripomorete k ohranjanju življenjskega prostora teh travniških posebnosti.

Nižinski ekosistemski travnik

POGOJI ZA VKLJUČITEV V OPERACIJO »Traviščni habitati metuljev«

Obtežba: od 0 do 1,5 GVŽ travojedih živali/ha (povprečna letna obtežba).

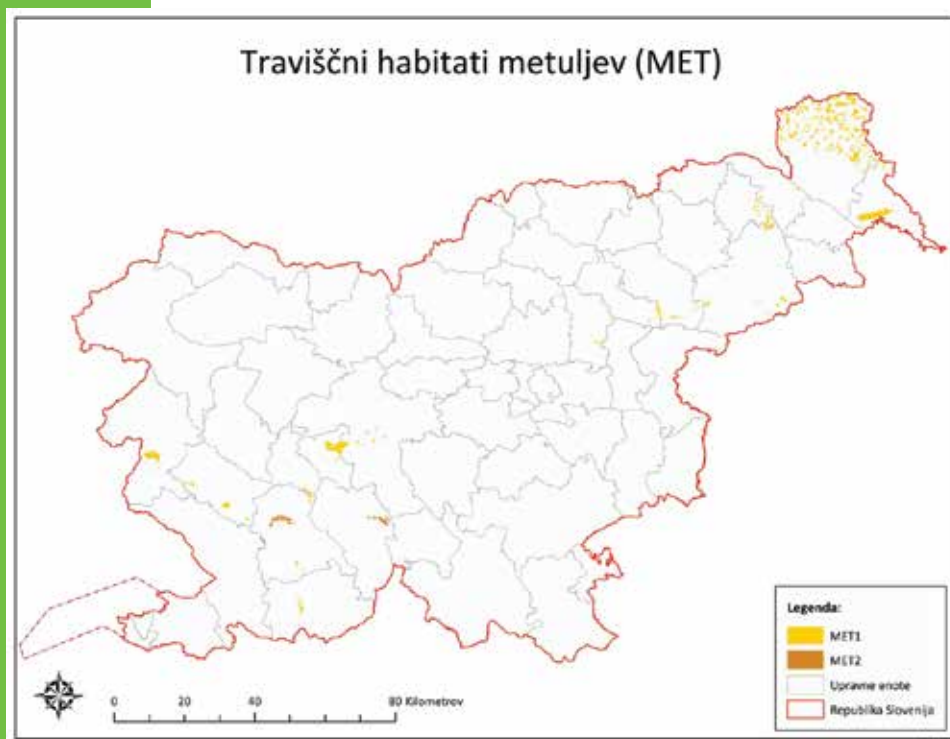
Raba: trajno travinje.

Obseg: del površin trajnega travinja na ekološko pomembnih območjih traviščnih habitatov metuljev, lahko del GERK-a.

Lokacija: ista ves čas trajanja obveznosti

OBMOČJA, KJER JE MOGOČE IZVAJATI OPERACIJO »Traviščni habitati metuljev«

Operacije »Traviščni habitati metuljev« ni mogoče izvajati kjerkoli, ampak le na območjih, kjer metulji mravljiščarji še živijo. Ta ekološko pomembna območja so prikazana na spodnji karti.

PLAČILA

Za območja Cerovec, Haloze – vinorodne, Libanja, Volčke, Ličenca pri Poljčanah, Mura, Goričko, Reka, dolina Vipave, Trnovski gozd – Nanos, Javorniki – Snežnik, Notranjski trikotnik, Ljubljansko barje, Osrednje Slovenske gorice in Dravinja s pritoki (MET1) je plačilo za izvajanje obvezne zahteve MET_KOS 329,79 EUR/ha, za območji Bloščica in Nanoštica (MET2) pa 160,24 EUR/ha. Plačilo za obvezno zahtevo MET_NPAS za navedena območja je 54,10 EUR/ha letno. Če se kmet odloči tudi za izvajanje izbirne zahteve MET_MRVA, se letno plačilo poveča za 8,10 EUR/ha.

Kmet, ki se vključi v vse tri zahteve, lahko pridobi na območjih MET1 391,99 EUR/ha in na območjih MET2 222,44 EUR/ha letno.

KAKO OHRANJATI VRSTNO BOGATE TRAVNIKE?

DODATNE INFORMACIJE

Travniki, ki so življenjski prostor metuljev mravljiščarjev, so v Sloveniji močno ogroženi, zato je njihovo varstvo nujno potrebno. K njihovem ohranjanju lahko prispevate tudi vi, tako da:

- se vključite v operacijo »Traviščni habitati metuljev«;
- vzdržujete ali po možnosti povečujete delež pozno košenih travnikov na svoji kmetiji;
- travnikov ne gnojite;
- pokošene trave ne balirate (ne povijate v plastično folijo);
- travnikov ne mulčite;
- na travniku puščate nepokošen pas, ki je ob košnji in tudi pozneje pomembno zatočišče številnih travniških vrst;
- preprečujete zaraščanje oziroma čezmerno rabo travnikov;
- že zaraščene površine počistite in znova uredite v travnike.

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije,
Gospodinjstva ulica 6, 1000 Ljubljana
Tel: (01) 513 66 00; E-mail: kgzs@kgzs.si
in območni Kmetijsko gozdarski zavodi

Zavod Republike Slovenije za varstvo narave,
Tobačna ulica 5, 1000 Ljubljana
Tel: (01) 230 95 00; E-mail: zrsvn.oe@zrsvn.si
in Območne enote Zavoda RS za varstvo narave

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano,
Dunajska 22, 1000 Ljubljana
Tel: (01) 478 90 00, E-mail: gp.mkgp@gov.si,
www.program-podezelja.si

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano podpira prizadevanja za ohranitev vrstno bogatih travnikov v Sloveniji. Operacija »Posebni traviščni habitati« je namenjena spodbujanju izvajanja prilagojene kmetijske prakse, ki poleg pridelave krme skrbi tudi za ohranjanje pozno košenih travnikov in ogroženih vrst, ki tam živijo. Operacija »Posebni traviščni habitati« se izvaja pri Programu razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2014–2020 (ukrep kmetijsko-okoljska-podnebna plačila). Organ upravljanja Programa razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2014–2020 je Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

Besedilo: mag. Mateja Žvikart (Zavod RS za varstvo narave); prva posodobitev: Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano; fotografiji: Martin Vernik, Slavko Polak; oblikovanje: Vikra Petra Vidonja, s. p.; lektoriranje: Republika Slovenija, Generalni sekretariat Vlade, Sektor za prevajanje; junij 2019

Za vsebino je odgovorno Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, ki je tudi organ upravljanja, določen za izvajanje Programa razvoja podeželja 2014–2020. Izdajo zgibanke je koordinirala Mreža za podeželje.